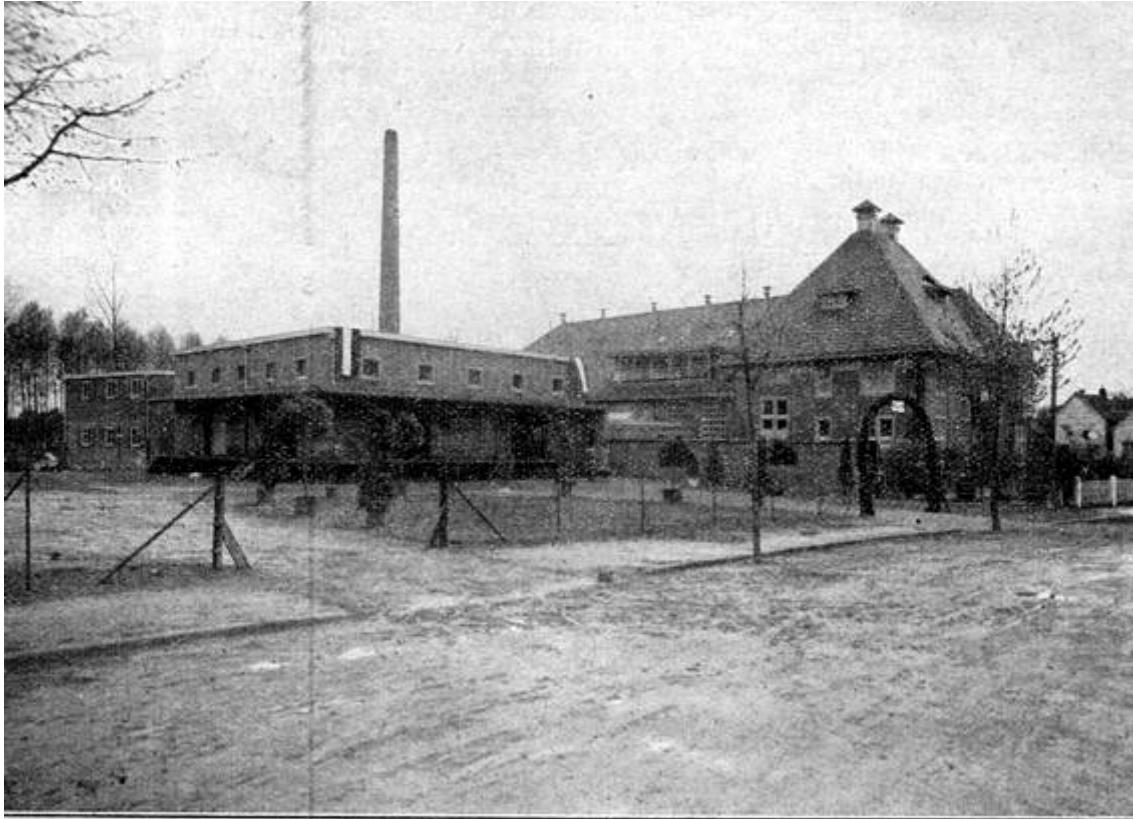

De Eerste Coöperatieve Kaasfabriek in Limburg.

Op maandag 25 april jl. deed de coöperatieve kaasbereiding haar intrede in de provincie Limburg, doordat de coöperatieve zuivelfabriek „St. Rosa" te Sittard de aan haar bedrijf toegevoegde machinale kaasmakerij die dag officieel opende.

Coöperatieve Zuivelfabriek „St. Rosa" te Sittard.

Nadat in de voormiddag de inrichting door de Hoog Eerw. Heer Deken Tijssen was ingezegend om de Godszegen op het nieuwe bedrijf te doen nederdalen, had om half twee de officiële opening plaats.

De opening, welke op verzoek van het Bestuur geschiedde door Zijne Excellentie de Minister van Binnenlandse Zaken en Landbouw, werd bijgewoond door tal van autoriteiten en belangstellenden. Behalve de reeds genoemde Minister waren o.a. aanwezig de Commissaris der Koningin in Limburg Mr. Baron van Hövell tot Westerflier; de Inspecteur van het Zuivelwezen, Dr. Swaving; de Voorzitter van de Zuid-Ned. Zuivelbond, de heer J. J. C. Ament; de Rijkszuivelconsulent, de heer Zuidema; de Directeuren van het Botercontrôlestation te Maastricht, van de Warenkeuringsdienst en van het Rijkslandbouwproefstation te Maastricht; de Inspecteur van de Veeartsenijkundige Dienst en verder vele provinciale en plaatselijke autoriteiten, alsmede het Bestuur van de Zuid-Nederlandschen Zuivelbond.

Toespraak van de Voorzitter.

De Voorzitter der fabriek, de heer L. Haan, heette allen welkom, in het bijzonder Z. Ex. Minister Kan en schetste daarna het ontstaan en de groei der fabriek.

De Vereniging begon haar bedrijf als boterfabriek en melkinrichting in 1912 in een gehuurd gebouwtje met de melk van plm. 200 koeien. Al spoedig kwam er behoefte aan uitbreiding. In 1915 werd dan ook een nieuwe fabriek gebouwd, welke aan de eisen van het bedrijf beantwoordde.

De groei bleef steeds aanhouden en naast het zich steeds uitbreidende zuivelbedrijf begon de vereniging in een speciaal daartoe gesticht gebouw een coöperatieven aankoop van veevoedermiddelen.

De capaciteit en de ruimte der fabriek waren spoedig weer te klein voor de verwerking der aangevoerde melk. Ook werd behoefte gevoeld aan een gelegenheid om van meer melk de nevenproducten tot waarde te brengen. Teneinde daaraan te

Genodigden bij de opening der Kaasfabriek.

voldoen, werd de bestaande fabriek uitgebreid en er een kaasmakerij aan verbonden. Een en ander is nu gereed gekomen, waardoor de vereniging, welke thans 980 leden telt met ruim 2300 koeien, naast botermakerij, melkinrichting en veevoederhandel ook een kaasmakerij heeft gekregen en wel de eerste coöperatieve kaasfabriek in Limburg. Spreker verzoekt vervolgens de Minister het nieuwe bedrijf te willen openen.

Toespraak van Minister Kan.

Zijne Excellentie verklaarde gaarne iedere gelegenheid aan te grijpen om naar Limburg te komen; hij heeft grote bewondering voor al hetgeen hier op landbouwgebied gedaan wordt. Spreker achtte de nieuwe instelling van onbetwistbaar nut voor deze streek en prijst het Bestuur voor zijn energieke daad. Na nog de beste wensen voor de vereniging geuit te hebben verklaart Zijne Exc. de eerste coöperatieve Kaasfabriek in Limburg geopend.

Onmiddellijk na de opening door de Minister werd het in werking zijnde bedrijf bezichtigd.

De kaasmakerij, welke gebouwd en geïnstalleerd is onder leiding van het Technisch Bureau van de Alg. Ned. Zuivelbond, maakte een uitstekenden indruk.

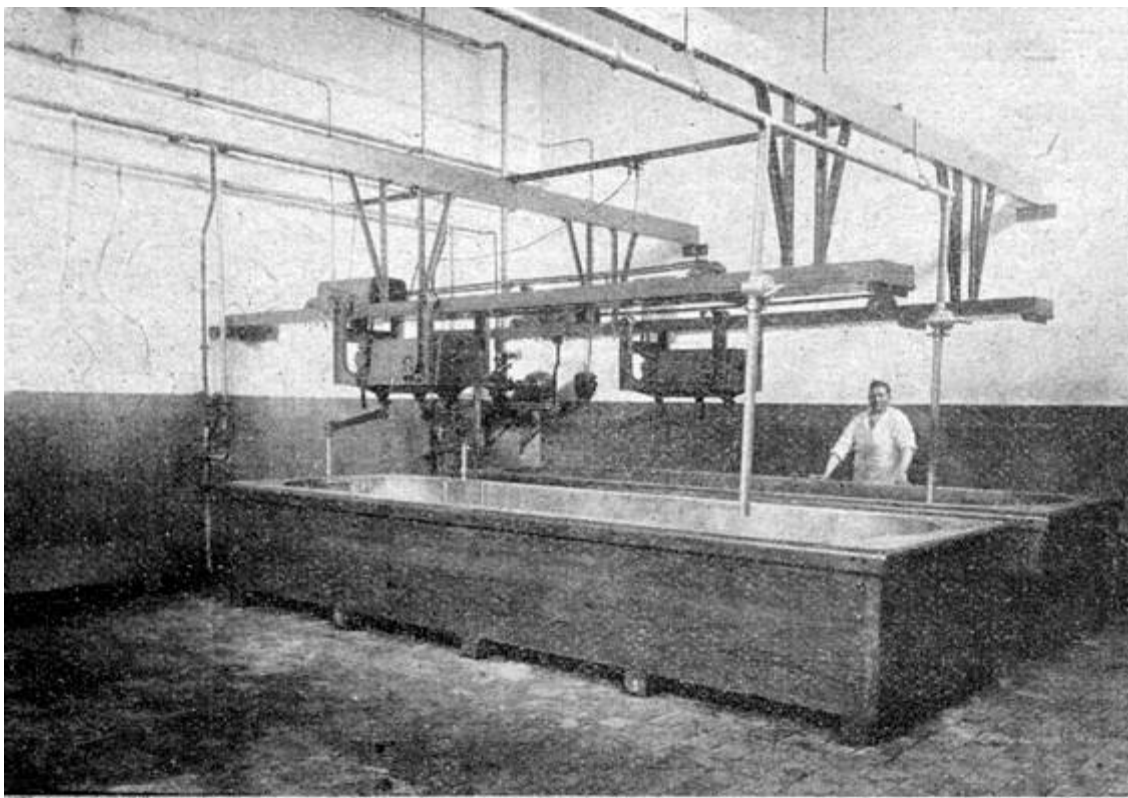
Allen die betrokken zijn geweest bij het ontwerpen en tot stand brengen der inrichting hebben eer van hun werk. De lokalen zijn praktisch en ruim. De installatie bestaat uit twee machinale kaasbakken, elk van 3500 L. en verder de nodige persen, pekelpakken enz.

De feestmaaltijd.

Te ongeveer drie uur verzamelden het Bestuur der Vereniging, de Minister en de verdere genodigden, te samen plm. 60 personen, zich aan een feestmaaltijd, in Hotel De Zwaan".

De heer L. Haan, Ridder in de Orde van Oranje Nassau

Na het openingswoord door de Voorzitter, nam Z. Exc. Minister Kan het woord en deelde mee, dat het Hare Majesteit de Koningin behaagd heeft, de Voorzitter der Vereniging, de heer L. Haan, die zoveel voor de landbouw in dit gewest gedaan heeft, (speciaal op het gebied van rundvee en paardenfokkerij, en i.z. de toepassing van de wetenschap in het landbouwbedrijf) bij deze gelegenheid te benoemen tot Ridder in de orde van Oranje Nassau.

Kaaslokaal met Kaasmachine.

Diverse toespraken.

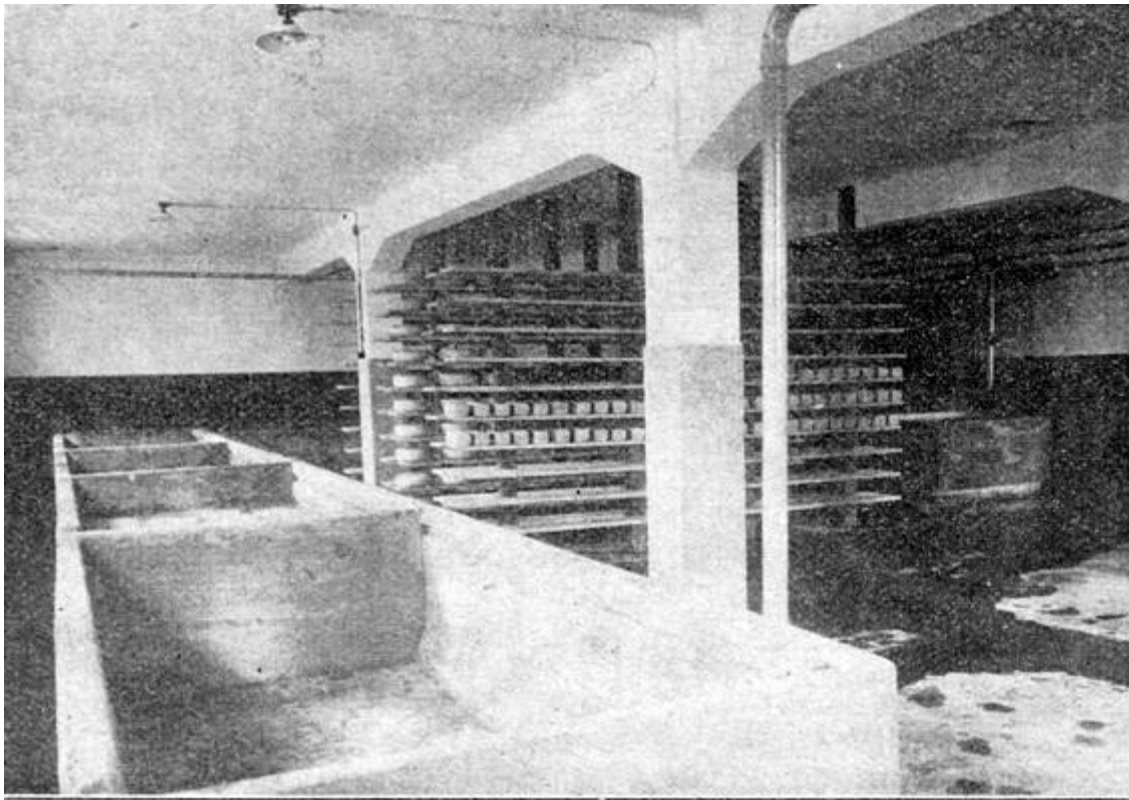
Tijdens de maaltijd werden nog vele toespraken gehouden, welke, zoals vanzelf spreekt, alle gelukwensen inhielden voor de feestvierende Vereniging en haar geridderde Voorzitter.

De Inspecteur van het Zuivelwezen, Dr. Swaving, strekte zijn gelukwensen iets verder uit en wenste ook de provincie Limburg, en de Zuid-Ned. Zuivelbond geluk met de nieuwe instelling; hij sprak de hoop uit, dat het de Z. N. Z. eenmaal moge gelukken de coöperatieve zuivelbereiding op een of andere wijze ingang te doen vinden in het meer zuidelijk gedeelte van de provincie Limburg, waar de zuivelbereiding nog te wensen overlaat.

De heer Ament, Voorzitter van de Z.N.Z., zei, dat het Bestuur van de Zuivelbond bijzonder belang stelt in hetgeen de Vereniging „St. Rosa" heeft ondernomen; dit Bestuur heeft zulks willen tonen door tot het slagen van dit feest mee te werken op een wijze, als voor deze nog slechts bij een enkele gelegenheid plaatshad. Vervolgens bracht spreker hulde aan het Bestuur der Vereniging voor het tot stand gebrachte werk en sprak de wens uit dat de nieuwe onderneming succes mag hebben. Het slagen mag met reden

verwacht worden, omdat de zuivelfabriek te Sittard reeds veel deed voor een goede melkwinning, wat voor de, kaasbereiding een eerste vereiste is.

Vervolgens wees spr. er op, dat in de provincie Limburg, waar de coöperatieve zuivelbereiding reeds meer dan 30 jaren algemeen ingevoerd is, eerst nu de coöperatieve kaasbereiding haar intrede doet. Dit uitblijven van de kaasbereiding schrijft spreker toe in de eerste plaats aan de aard der Limburgse landbouwbedrijven (deze zijn n.l. voor het overgrote deel gemengde bedrijven van zeer kleinen omvang, met betrekkelijk weinig, en daarbij nog verspreid liggende weidegronden). In de tweede plaats vindt dat uitblijven volgens spr. zijn oorzaak in het succes, dat de boterbereiding in dit gewest had. De boter uit deze streken, voorzien van het merk „Z.N.Z.“, is in het buitenland, vooral in de nabij gelegen Rijnprovincie, algemeen gewild.

Pekellokaal met droogrekken.

Nadat nog enkele mededelingen waren gedaan o.a. dat de Voorzitter van de Alg. Ned. Zuivelbond, Dr. F.E. Posthuma, verhinderd was de opening bij te wonen, werd de officiële viering met een woord van dank voor de vele blijken van belangstelling gesloten.

De betekenis van de Eerste Coöperatieve Kaasfabriek in Limburg.

Het tot stand komen van de kaasfabriek te Sittard is door velen uit landbouw- en vooral uit zuivelbereiderskringen, zowel in de provincie Limburg als daarbuiten, met belangstelling gevolgd. Velen zullen zich hebben afgevraagd, of de eerste coöperatieve kaasfabriek in Limburg spoedig door meerdere zal gevolgd worden. Mogelijk dat enkelen verwachten, dat we nu weer hetzelfde verschijnsel zullen krijgen als bij het ontstaan van onze eerste handkrachtfabrieken, toen het eerste fabriekje spoedig door een groot aantal

andere gevolgd werd. Wij verwachten geen tegenspraak, als wij een herhaling van dat verschijnsel in deze als uitgesloten beschouwen. Het spreekwoord: „Als één schaap over de dam is, volgen de andere van zelf", zal hier wel niet bewaarheid worden.

Als wij het uiterste Zuiden van Limburg, het gebied waarop Dr. Swaving in zijn toespraak doelde, uitsluiten, zijn de landbouwbedrijven in Limburg voor het overgrote deel kleine gemengde bedrijfjes. Vee fokkerij en melkveehouderij gaan meestal gepaard met akkerbouw, met varkensfokkerij- en mesterij, met pluimveehouderij en nog andere taken van het boerenbedrijf. Het kwantum melk, dat op een betrekkelijk kleine boerderij kan worden geproduceerd, wordt hier nog kleiner, doordat de bedrijfjes in zoveel onderdelen gesplitst zijn.

Perslokaal met stoomkast.

Daarbij komt, dat de nevenproducten van de boterbereiding in de gemengde bedrijven, vooral bij de varkensmesterij, voor een groter of kleiner gedeelte productief gemaakt kunnen worden. Door de zich steeds nog uitbreidende melkveehouderij en doordat bij de varkensmesterij de ondermelk meer wordt vervangen door andere eiwitrijke voedermiddelen van dierlijken oorsprong, kunnen de gemengde bedrijven weliswaar meer melk voor algehele verwerking afleveren dan vroeger, doch de hoeveelheden, die daardoor aan de fabrieken kunnen worden samengebracht zijn nog te klein om een uitbreiding van betekenis voor de kaasmakerij te verwachten

Men zou grotere kwantum bij elkaar kunnen brengen, door de fabrieken over grotere gebieden te laten werken, doch daartegen doet zich het bezwaar gelden, om nog maar niet te spreken van de meerdere vervoerkosten, dat de melk, die van vele kleine en onre-

gelmatig verspreid liggende boerderijtjes moet worden verzameld, vooral in de zomer te veel te lijden heeft tijdens het transport.

Verder mag ook niet over het hoofd worden gezien, dat op vele bedrijven, wegens gebrek aan geschikte weiden, terwille van de mest of om andere redenen, het vee gedurende een groot gedeelte van het jaar op stal wordt gehouden, wat niet bevorderlijk is voor een goede melkwinning, welke voor de kaasbereiding van zoveel belang is. Dit weegt nog te zwaarder, omdat het op de meeste plaatsen ondoenlijk is de melk van de vele kleine en verspreid liggende boerderijtjes tweemaal per dag te doen aanvoeren. Met het pasteuriseren der kaasmelk, wat tegenwoordig op sommige plaatsen geschiedt, zal dat bezwaar wel niet geheel weg te nemen zijn.

Alles bij elkaar genomen lijkt het niet waarschijnlijk, dat het voorbeeld van Sittard in de naaste toekomst vele navolgers zal vinden, of het zou moeten zijn - wat echter niet te verwachten is - dat de zuivel- en speciaal de kaasprijzen bijzonder gunstig zouden gaan afsteken tegenover de prijzen van vlees en van diverse landbouwproducten.

De meeste levensvatbaarheid voor een kaasfabriek, althans wat de aard der boerenbedrijven betreft, zou te vinden zijn in het uiterste zuiden der provincie waar betrekkelijk grote veebeslagen gehouden worden, en de koeien algemeen het gehele zomerseizoen in de weide blijven. In deze streek is echter de geest van samenwerking onder de boeren heel wat minder dan in het midden en in het Noorden van de provincie, zodat onze verwachtingen hier ook niet hoog gespannen zijn.

Intussen willen wij hopen, dat de resultaten van de coöperatieve zuivelbereiding in het algemeen, en van de kaasfabriek te Sittard in 't bijzonder, zo gunstig zullen zijn, dat velen, vooral in Zuid-Limburg, zich getrokken zullen gevoelen het gegeven voorbeeld na te volgen.

Cr.